

La Ràpita dels Alfacs

El passat dimarts dia 12, mentre a l'Espanya imperial celebren el dia que el navegant Colom arribava a les Amèriques a imposar la creu i l'espasa, a la ciutat de Sant Carles de la Ràpita celebraven un pacífic referèndum per decidir el nom de la població. Va guanyar treure la referència al rei Carles III, però, com que no es va arribar al mínim de participació, el resultat fou irrellevant. El tema, però, sembla que donarà per a més.

Josep Bayerri Raga,
periodista

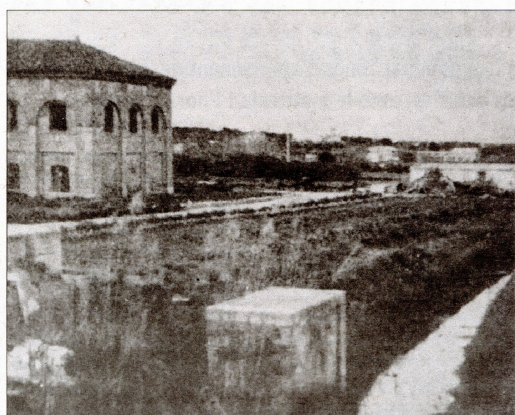
Quatre poblacions de les Terres de l'Ebre tenen noms santificats; una, a la Terra Alta i tres, al Montsià; cap més, ni al Baix Ebre ni a la Ribera d'Ebre. Quan va arribar la revolució de 1936, com a reacció a la insurrecció militar feixista, es van treure les referències al santoral mitjançant el Decret de la Generalitat de 9 d'octubre. Horta de Sant Joan va quedar en Horta de Terra Alta, tot i que Picasso en els seus escrits la denominava habitualment com a Horta d'Ebre. El tres municipis del Montsià foren Santa Bàrbara, que va passar a ser Planes del Montsià; Sant Jaume d'Enveja, que es quedà en l'Enveja a seques i Sant Carles de la Ràpita que fou rebatejada com la Ràpita dels Alfacs. A Tortosa fou significatiu el nom del Raval de Jesús, avui EMD,

que primerament fou Raval d'Ascaso, en memòria del líder anarquista Francisco Ascaso, mort el mateix juliol de 1936 en lluitar contra l'alçament militar a Barcelona; l'any següent, però, apaivagat el furor llibertari, Jesús es convertí en Molins de l'Ebre. Tot plegat fins a la victòria franquista en què tot torna als seus orígens.

En el cas de Sant Carles de la Ràpita cal destacar que el nom no té res a veure amb el sant. La denominació de Carlos/Carles/Karl era sinònima d'autoritat i reialesa (Carlemany, home gran; Carles, emperador...) i s'identificava amb molts sobirans i fills de famílies nobiliàries d'Europa des del segle IX, molt abans que l'església atorgués la santedat a Carles Borromeu el 1610. Ningú a la Ràpita sap qui era aquest sant ni se li atorga cap culte especial. Cal deixar clar que treure la referència onomàstica no és un atac a la religió cristiana, com expressava fa

un parell de mesos un col·lega periodista a aquestes mateixes pàgines: "... només veig una raó en els seus promotors: la cristianofòbia. L'odi al cristianisme que està proliferant en diversos llocs d'Europa i que alguns partits catalans i espanyols fomenten i promouen...". Quin disbarat escriure això. Aquestes frases sí que són foment de la crispació i l'odi.

La referència a Sant Carles fou un homenatge al rei Carles III, "l'Il·lustrat" en expressió dels historiadors, per la seua voluntat de convertir el poble de la Ràpita i la badia dels Alfacs en un gran port per al comerç mediterrani amb Amèrica. Poc abans, el 1778, havia signat el decret de liberalització que trencava el monopoli que tenien Sevilla i Cadis des de 1503 i obria el comerç amb les colònies a onze ports més entre els quals els de Barcelona i Tortosa, els únics a Catalunya. A més, tal com es feia en projectes de l'època a altres països europeus, volia convertir

Encara són visibles les restes de l'inici del canal de navegació que permetia la sortida directa als Alfacs des de l'Ebre i n'evitava les dificultats de la desembocadura.

el riu Ebre en el gran eix de comunicacions, modernitzant-ne la navegació fluvial amb el canal imperial d'Aragó i la canalització entre Escatrón i Amposta. Atès que la sortida al mar era difícil, per les barres deltaïques, es va construir un canal de navegació entre Amposta i els Alfacs. La promoció de la Ràpita es feia com a port exterior de Tortosa per les seues mil·lors condicions tècniques, establint als Alfacs el punt d'interconnexió de la navegació fluvial amb la marítima, que fins aleshores estava al port de Tortosa (Carreras Candi, Francesc: *La navegació al riu Ebre*). El canal de navegació, construït a nivell del mar, es va reblir de sediments i quedà inutilitzat pocs anys després. Tot i que el 1852 es va reobrir elevat les ai-

gues tres metres sobre el nivell del mar amb un sistema de rescloses de pujada i baixada per a les embarcacions i proveïment d'aigua des de l'assut de Xerta, l'aparició del ferrocarril com a mitjà de transport arraconà definitivament la navegació fluvial. El gran port de Sant Carles quedà en un somni.

Diu l'expressió popular que Carles III fou el millor alcalde de Madrid; segur que també ho volia ser de la Ràpita, fins al punt que el 1780 li atorga la condició de ciutat que només tenia Tortosa des de l'època romana. Després, també assolirien aquest títol altres poblacions ebrenques, com Gandesa (1836), Roquetes (1880), Amposta (1908) i Alcanar (1912). ■

Àrea #DeltebreTerritori
Gestió territorial

Edicte

La Junta de Govern Local ha aprovat inicialment, en la sessió ordinària de 20 d'octubre de 2021, el projecte bàsic i executiu de remodelació i adaptació de local destinat a bar en el CED redactat per Enate Enginyeria, SLP, amb un import total de 181.436,87 € (cent vuitanta-un mil quatre-cents trenta-sis euros amb vuitanta-set cèntims) de pressupost d'execució per contracta.